

До Председателя на Научното жури
При Медицински университет – Варна,
Назначено със заповед
№Р-109-147/13.03.2025 г.
На Ректора на МУ-Варна

СТАНОВИЩЕ

От доцент д-р Ирен Стоянова Цочева, д.м.

Началник Клиника по педиатрия на УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“ ЕАД

Специалност : Педиатрия, детска пневмология и фтизиатрия

ВЪНШЕН ЧЛЕН НА НАУЧНО ЖУРИ за МУ Варна «проф. Д-р Параскев Стоянов», СЪГЛАСНО ЗАПОВЕД № Р-106-147/13.03.25г съгласно чл. 24, ал.6 и чл.30 ал. 2 ППЗРАСРБ, чл. 68, ал. 1 от Правилника за развитието на академичния състав в МУ-Варна, по предложение на ръководителя на Катедра по Педиатрия, вх. № 102-629/04.03.2025 г., утвърдено с решение на ФС на факултет «Медицина» МУ-Варна - протокол № 36/10.03.25, и доклад на декана с вх. № 103-1349/12.03.2025 год.

Относно: Дисертационен труд на **д-р Адриана Димитрова Хаджиева-Христова**, редовен докторант към Катедра Педиатрия, МУ-Варна, на тема:

**«СЕПТИЧНИ И КРИТИЧНИ СЪСТОЯНИЯ ПРИ ДЕЦА, ЛЕКУВАНИ В
ИНТЕНЗИВНО ОТДЕЛЕНИЕ: КЛИНИЧЕН ПРОФИЛ, РАННА
ДИАГНОСТИКА И ПРОГНОЗА»**

Научни ръководители: Проф. д-р Виолета Михова Йотова, д.м, д.н.
Проф. д-р Теменука Жекова Стоева, д.м, д.н.

За присъждане на научна степен:

„Доктор“ по докторска програма **„Педиатрия“** в професионално направление 7.1 **Медицина**, от област висше образование 7. **Здравеопазване и спорт**

Автобиографични данни

След завършване на средно образование в Гимназия с преподаване на чужди езици „Йоан Екзарх“, Варна, д-р Хаджиева-Христова следва медицина в МУ-София и придобива магистърска степен през ноември 2017г. Професионалното си развитие започва в МЦ „Евромедика – Каварна“ и УМБАЛ „Света Марина“ Варна като специализант по педиатрия. От март

2020 г. след конкурс е назначена и за асистент към Катедра Педиатрия, МУ-Варна. През май 2022 г. успешно полага изпит за специалност по педиатрия. Професионалните интереси на д-р Хаджиева-Христова са в областта на интензивната медицина и детската пневмология и фтизиатрия. Участвала е в два специализирани курса в България и в чужбина. Владее френски и английски език.

Актуалност на проблема

Септичните и критични състояния в детска възраст, независимо от достиженията на съвременната медицина, продължават да са основна причина за смъртност в педиатричната популация. Те представляват истинско предизвикателство пред лекарите в интензивни отделения. Ранното разпознаване и оценката на бързо влошаващото се дете са основни фактори за постигане на благоприятен терапевтичен изход. Търсенето на съвременни точкови и лабораторни методи за подпомагане на този процес от д-р Хаджиева-Христова е не само актуално, но и с практическа насоченост.

Структура на дисертационния труд

Дисертационният труд на д-р Хаджиева-Христова е разработен върху 170 стандартни машинописни страници. Изискванията за структурата са спазени. Текстът съдържа 15 таблици, 35 фигури и 10 приложения. Литературната справка включва 269 заглавия - 16 на кирилица и 253 на латиница. Трудът е структуриран както следва: въведение и литературен обзор 51 стр., цел и задачи 1 стр., материали и методи 14 стр., резултати 33 стр., обсъждане 17 стр., изводи 1 стр., приноси 1 стр., заключение -2 стр., публикации и други научни приноси 1 стр., библиография 21 стр. приложения 23 стр. Дисертационният труд е обсъден на Катедрен съвет на Катедрата по педиатрия при Медицински Университет – Варна.

Литературният обзор е изключително обширен и е насочен към анализ на слабостите и силните страни в използваните точкови системи (PRISM III, PELOD-2, pSOFA, Phoenix Sepsis Score) от 1991г. до момента. Представени са и световните тенденции за детска заболяемост и смъртност, според икономическото развитие на страните. Следва разглеждане на етиологичния спектър на септичните и критични състояния при децата, както и представяне на етиологичните причинители на сепсис по възрастови групи. Богатото таблично онагледяване на изложението на български език, показва потенциала на д-р Хаджиева-Христова като преподавател. Авторът критично анализира утвърдените в практиката и

иновативните маркери на възпаление и логически извежда необходимостта от търсене на нови такива, които да подпомогнат диагностичната и лечебна дейност при децата с критични и септични състояния. Изводите от литературния обзор са ясни и точно формулирани.

На базата на подробния литературен обзор и направените изводи, д-р Хаджиева-Христова дефинира **целта** на своя дисертационен труд: Да се проучи клиничният профил и изход при деца със септични и критични състояния в детско интензивно отделение и да се оценят подходите за тяхната ранна диагностика. За постигането ѝ са формулирани **5** конкретни **задачи**.

Материал и методи

В периода 1 юни 2022 г. – 31 януари 2024 г. е проведено проспективно проучване сред 80 деца на възраст от 7 дни до 18 години, селектирани по предварително зададени критерии и хоспитализирани в Първа детска клиника и ДООИЛ на УМБАЛ „Св. Марина“ – Варна. За изследването има разрешение от етичната комисия на МУ-Варна, приложено към дисертационния труд, както и информирани съгласия от родителите на пациентите. Пациентите са разделени на три групи – септични, критични и контроли. Подробно са представени използваните клинични, лабораторни, микробиологични показатели и статистическите методи за анализа им.

Резултати и обсъждане

Получените резултати са достатъчни по обем, представени са нагледно в табличен и графичен вид, последователно по реда на поставените задачи. Очаквано се потвърждава най-висок относителен дял на хоспитализираните пациенти във възрастовата група 13–48 месеца. Прави впечатление високият процент лабораторно потвърдени инфекциозни причинители (42,8%), както и относително високият дял на вирусните инфекции (44,4% от заболяванията с доказан микробен причинител). При около 10% от децата, след проведеното интензивно лечение са установени дългосрочни последици, което поставя на преден план необходимостта от ясни насоки към ОПЛ и родители за проследяване и психологична поддръжка. Принос на проучването е сравнителният анализ на точковите скали за оценка на септични състояния при деца. Резултатите показват, че Phoenix Sepsis Score превъзхожда утвърдените скали PRISM III, PELOD-2 и pSOFA по отношение на чувствителността и специфичността за прогнозиране на септичния процес, но е необходима рекалибрация. По отношение на анализа на лабораторните маркери на възпаление е важно

да се подчертае, че показателите CRP, procalcitonin, левкоцити, пререпсин и sMR, макар и ефективно и надеждно разграничаващи критични пациенти и съответно септични пациенти от контроли, са неспособни да отдиференцират септично от критично състояние. Важен от практическа гледна точка е комбинираният анализ на биомаркерите, според който паралелното изследване на sMR, CRP и procalcitonine е с най-висока диагностична ефективност за разграничаване на сепсис. Поради малкия брой изследвани пациенти е невъзможно да се проведе статистически достоверен анализ за дискриминиране на септичните пациенти с вирусна от тези с бактериална етиология, което също е от огромно значение за практиката, в светлината на нарастващата антимикробна резистентност. Д-р Хаджиева-Христова много точно и ясно формулира **шест извода** на дисертационния си труд, които кореспондират на поставените цели.

Личният принос в разработването на дисертационния труд е несъмнен. Макар и имащ някои ограничения, той може да бъде добра основа за бъдещи научни разработки на докторанта.

Формулираните **шест приноса** на дисертационния труд на д-р Хаджиева-Христова са с оригинален, потвърдителен характер и практическа насоченост. Във връзка с него докторантът има реализирани **2 пълнотекстови публикации**.

Заклучение

Представеният дисертационен труд на д-р Адриана Димитрова Хаджиева-Христова на тема: «СЕПТИЧНИ И КРИТИЧНИ СЪСТОЯНИЯ ПРИ ДЕЦА, ЛЕКУВАНИ В ИНТЕНЗИВНО ОТДЕЛЕНИЕ: КЛИНИЧЕН ПРОФИЛ, РАННА ДИАГНОСТИКА И ПРОГНОЗА», **отговаря** на изискванията на ППЗРАСРБ МУ-Варна за дисертационен труд, за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“, по Докторска програма „ПЕДИАТРИЯ“, Професионално направление 7.1 Медицина, от Област на висшето образование 7, Здравеопазване и спорт.

Предвид гореизложеното, гласувам **положително** и предлагам на членовете на уважаемото научно жури да оценят **положително** дисертационния труд на д-р Адриана Димитрова Хаджиева-Христова и да ѝ присъдят научната степен „Доктор“.

Заличено на основание чл. 5, §1, б. „В“ от Регламент (ЕС) 2016/679
--

26.04.2025г. София

Доц. д-р Ирен Цочева, дм